

ชื่อเรื่อง ศักยภาพไร่นาสมพงค์ ภูซำงน้อย จังหวัดชัยภูมิ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ บนฐานศาสตร์พระราชา และนวัตกรรมวิถีชีวิต

ผู้วิจัย นันทนา อุ่นเจริญ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย ศักยภาพไร่นาสมพงค์ ภูซำงน้อย จังหวัดชัยภูมิ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ บนฐานศาสตร์พระราชา และนวัตกรรมวิถีชีวิต มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการณ์ไร่นาสมพงค์ ภูซำงน้อย จังหวัดชัยภูมิ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ บนฐานศาสตร์พระราชา และนวัตกรรมวิถีชีวิต รวมถึงศึกษาศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ และเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน ไร่นาสมพงค์ ภูซำงน้อย จังหวัดชัยภูมิ ภายใต้องค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วม ศึกษากลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามจากประชาชน 149 คน จากการสัมภาษณ์ ตัวแทนภาครัฐ ภาคเอกชน ตัวแทนจากไร่นาสมพงค์ แกนนำชาวบ้าน และชาวบ้าน จำนวน 10 คน จากการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) และการอภิปรายกลุ่มร่วมกับชุมชน 7 คน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน ไร่นาสมพงค์ ภูซำงน้อย จังหวัดชัยภูมิ

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับศักยภาพไร่นาสมพงค์ ภูซำงน้อย จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วม ด้านกิจกรรมและกระบวนการ และ ด้านการจัดการ ส่วนด้านพื้นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จากการวิเคราะห์ SWOT พื้นที่ไร่นาสมพงค์ พบว่า มีศักยภาพทั้งทางด้านพื้นที่ การจัดการ กิจกรรมและกระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วม มีการเตรียมความพร้อมของคนในพื้นที่เพื่อจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ โดยอาศัยทรัพยากร ผนวกกับศาสตร์พระราชา และการจัดการที่ดี เน้นการเป็นเจ้าของร่วมกันของคนในชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ พบว่า ศักยภาพด้านพื้นที่ ของไร่นาสมพงค์ ภูซำงน้อย จังหวัดชัยภูมิ มีการพัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์ในพื้นที่ มีการสร้างกิจกรรมการศึกษาดูงาน ด้านเศรษฐกิจพอเพียงให้กับหน่วยงานต่างๆ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาฐานการเรียนรู้เพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวในอนาคต เชื่อมโยงกับความเป็นวิถีชีวิตของชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือจากคน

ในชุมชน และพบว่า แนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการโดยชุมชน ท้องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ที่ได้จากการอภิปรายกลุ่ม ประกอบด้วย 1) ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกัน มีบทบาทในการวางแผนพัฒนาพื้นที่และชุมชน 2) วางแผนในการพัฒนาพื้นที่และชุมชนและประสานงานกับภาครัฐในการดำเนินสิ่งอำนวยความสะดวก ระบบสาธารณูปโภค ให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 3) ประสานงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลและเสนอแผนการจัดการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อขอจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาพื้นที่ในชุมชน 4) สนับสนุนส่งเสริมให้คนในชุมชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งองค์กรชุมชน หรือกลุ่มชุมชน ให้มีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม 5) ประสานความร่วมมือให้ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถในการเข้ามาให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้ทุกคนในชุมชนมองเห็นภาพและเข้าใจถึงผลลัพธ์ที่ได้จากการท่องเที่ยวมากขึ้น 6. ปลุกฝังจิตสำนึกให้คนในชุมชนสำนึกรักบ้านเกิด ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมและสร้างแรงบันดาลใจให้คนในชุมชนในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน 7) ปลุกฝังให้คนในชุมชนมีจิตบริการเพื่อเตรียมต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในชุมชน เกิดความพึงพอใจ ประทับใจ

ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า ไรลีนสมพงศ์ ภูช่างน้อย จังหวัดชัยภูมิจะเริ่มต้นการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ จะต้องเริ่มต้นจากจากชุมชน เปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์ เข้าใจถึงผลกระทบด้านบวกและด้านลบ พร้อมทั้งให้ชุมชนมีบทบาทในการบริหารจัดการชุมชนด้วยตนเองก่อน โดยมีภาครัฐเข้ามาเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณ ข้อมูล การประชาสัมพันธ์ เพื่อเพิ่มศักยภาพให้การจัดการการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ